

Høringsinnspill om statsbudsjettet 2018 for høring i Utenriks- og forsvarskomiteen

Forum for utvikling og miljø (ForUM), et nettverk av 50 norske organisasjoner, takker for muligheten til å gi innspill til statsbudsjettet for 2018.

ForUM er svært positiv til at Norge har tatt en lederrolle i det internasjonale arbeidet med FNs bærekraftsmål. Statsminister Solbergs rolle som leder av FNs pådrivergruppe for bærekraftsmålene er et tydelig signal om Norge som en global leder i FNs bærekraftsagenda. Denne rollen bør gjenspeiles i en helhetlig, samstemt og planmessig innsats for å nå målene. ForUM har følgende innspill til hvordan Norge bør styrke sin innsats for å nå bærekraftsmålene.

1) FNs bærekraftsmål

Det er positivt at regjeringen fortsetter å rapportere på bærekraftsmålene i statsbudsjettet. Dette gir Stortinget en mulighet til å følge opp arbeidet og det gir en viktig parlamentarisk og demokratisk forankring av Norges arbeid med å følge opp bærekraftsmålene. ForUM er imidlertid bekymret for at rapporteringen fremstår som selektiv, inkonsekvent mellom departementene og uten utgangspunkt i noen omforent plan eller baseline. Derfor bør det utvikles en tydeligere koordinering som kan sikre samstemtheten innen norsk politikk for bærekraftig utvikling. Vi viser ellers til ForUM sitt innspill til Finanskomiteen der vi etterlyser en målbar og trinnvis plan for hvordan vi skal jobbe for å nå FNs bærekraftsmål slik flertallet i Utenriks- og forsvarskomiteen gikk inn for i sine merknader til «Meld. St. 24 (2016–2017) Felles ansvar for felles fremtid – Bærekraftsmålene og norsk utviklingspolitikk».

Siden toppmøtet om «Finansiering for Utvikling»- i Addis Ababa i 2015 der FNs medlemsland ble enige om en finansieringsplan, «Addis Ababa Action Agenda», har Finansiering for Utvikling-sporet i FN ikke blitt prioritert av Norge. Planen innebærer blant annet satsning på økt finansiell åpenhet, nasjonal ressursmobilisering, bærekraftige investeringer, ansvarlig næringsliv og ansvarlig långivning. I tillegg forpliktet Norge seg til å doble bistand til skattesamarbeid i perioden 2015 – 2020 gjennom Addis Tax Initiative. Høynivå deltakelse på Finansiering for Utvikling-forumet i New York i 2018 må prioriteres.

Forum for utvikling og miljø anmoder derfor komiteen om å:

- Be regjeringen utvikle en bredt forankret nasjonal handlingsplan med tiltak for hvordan Norge skal jobbe for å oppnå FNs bærekraftsmål innen 2030, med en analyse av status for hvert delmål og indikatorer tilpasset både Norge og norsk utenriks- og utviklingspolitikk.
- Be regjeringen om å reetablere og oppgradere Skatt for Utvikling-programmet i tråd med forpliktelsene i Addis Tax Initiative.

2) Samstemt politikk for utvikling

FNs bærekraftsmål nummer 17, delmål 14, er å “oppnå en samstemt politikk for bærekraftig utvikling”. De 17 bærekraftsmålene og de 169 delmålene er den første og mest omfattende definisjon på samstemthet som verdenssamfunnet har blitt enige om. Derfor støtter ForUM sterkt at det opprettes et «samstemthetsforum», ref. anmodningsvedtak 577 (kap.07 avsnitt 10.01) men dette er ikke nok for å oppnå en samstemthetsreform som anmodningsvedtaket ber om.

ForUM mener at rapporteringen på samstemtheten i norsk politikk for bærekraftig utvikling som gjøres i Utenriksdepartementets Prop. 1 S (2017-2018) er selektiv og unnlater å analysere viktige interessekonflikter i norsk politikk. I årets samstemthetsrapportering i kapittel 13 tar UD opp arbeidet for å redusere korrupsjon og bestikkelser, jamfør FNs bærekraftsmål 16, delmål 5. ForUM mener det er bra at rapporten tar opp viktige spørsmål rundt bl.a. aktsomhet for norske selskaper som skal etablere seg i høyrisikosoner og

viktigheten av en innsats mot bruken av skatteparadiser og hemmelighold som en del av arbeidet mot korrupsjon. Samtidig er årets rapportering særlig begrenset i og med at den kun tar opp ett av 169 delmål.

Et eksempel på mangelen på helhet i årets samstemtrapport er når bistand omtales som høyrisikoområde for korrupsjon, mens handel med våpen og forsvarsmateriell ikke en gang har blitt nevnt i rapporten. Hele 40% av korrupsjonen i verdenshandelen er innen våpenhandel, ifølge SIPRI. Denne sektoren bør også bli evaluert med hensyn til samstemtheten i politikk for utvikling.

Forum for utvikling og miljø anmoder komiteen om å:

- Be regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til mandat der "samstemthetsforum" får som hovedoppgave å analysere og løfte frem de områdene der norsk politikk er i konflikt med bærekraftsmålene, og likeledes løfte frem de områdene der norsk politikk er samstemt. Forumet bør også ha et mandat om å anbefale videre handling, og må inkludere sivilsamfunnet.
- Be regjeringen foreslå for Stortinget andre tiltak for gjennomføring av samstemthetsreformen.

3) Støtte til sivil samfunn

For at Stortingets vedtak om at 1 % av BNI skal gå til bistand mangler 354,5 mill. I Statsbudsjettet foreslår regjeringen samtidig å redusere støtten til sivil samfunn (kap.160 post 70) med 48 millioner kroner mens bistanden totalt (unntatt flyktningsutgifter i Norge) økes med ca. 9%. Reduksjonen er uheldig i en tid hvor sivilsamfunnet i mange land opplever økt press og trusler. Sivilsamfunnet er ofte nærmere de mest sårbare, og bidrar tungt som pådrivere og partnere for at bærekraftsmålene nås. Øremerking av nesten ¼ av sivilsamfunnsstøtten til utdanning må heller ikke undergrave det langsiktige arbeidet som gjøres innen andre tematiske områder, eller føre til at andre tiltak kunstig omdefineres som utdanning.

I forslaget til statsbudsjett fjernes også målsettingen om bærekraftig ressursforvaltning og åpenhet om kapitalstrømmer. I stortingsmeldingen "Felles ansvar for felles fremtid" er miljø, klima og fornybar energi et av hovedtemaene for utviklingspolitikken, men dette er utelatt fra beskrivelsen under Kap.160 post 70 i forslaget til statsbudsjett. Norske organisasjoner utfører i dag en rekke viktige prosjekter både innen miljø, naturressursforvaltning og åpenhet om kapitalstrømmer finansiert under denne posten. Dette fokuset er også en viktig del av det å bygge et sterkt sivilsamfunn i utviklingsland. Regjeringen har endret prioriteringene for sivilsamfunnsstøtten, uten videre begrunnelse. Stortingets anmodningsvedtak 578 og 582 (april 2017) må ikke undergraves.

Å «bidra til å fremme demokratisk deltakelse, kritisk debatt og kunnskap om utviklingspolitiske temaer» og vår tids viktigste spørsmål er essensielt for å lykkes med innsatsen. Dette er da også formålet med infostøtten. Videre, grunnlag for fred og rettferdighet bygges ved langsiktig, forebyggende arbeid i skolen, på universitet, i institusjoner og i frivillige organisasjoner både i Norge og internasjonalt. Sivilsamfunnet har en viktig rolle i dette arbeidet og bør prioriteres i tillegg til FNs særorganisasjoner. I Utenriksdepartementets Prop. 1 S (2017-2018), kap.118 post 71, samt kap.164 post 72, foreslås ordningen «Opplysningsarbeid for fred og avvikes. Dette er avgjørende finansiering for norske fredsorganisasjoners arbeid i Norge og internasjonalt. Dette vil svekke Norges arbeid for fred.

Forum for utvikling og miljø anmoder derfor komiteen om å:

- Øke kap.160 post 70 med 255 millioner kroner, slik at sivilsamfunnet i Norge og i samarbeidsland får en økning som tilsvarer økningen i hele bistandsbudsjettet.
- Sørge for at arbeidet med miljø, bærekraftig naturressursforvaltning og kapitalstrømmer forblir et mål for sivilsamfunnsbevilgningen (kap.160 post 70), i tillegg til målene som er listet opp i St.prp.1.
- Opprettholde tilskuddsordningen "Opplysningsarbeid for fred" (under kap.118 post 71 og kap.164 post 72) eller opprette en egen post, slik at støtten til norske fredsorganisasjoner og deres arbeid sikres.
- fastsetter et beløp som bevilges til informasjonsstøtten og øker fra 60 til 80 millioner kr (kap.160 post 70).
- avviser regjeringens forslag om å innføre 10 prosent egenandel fra og med 2018 (kap.160 post 70).